

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE Nr. _____
din _____ 2025
Chișinău

**cu privire la aprobarea proiectului de Lege pentru aderarea Republicii
Moldova la Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor
internaționale, întocmită la Haga la 18 octombrie 1907**

În temeiul art.14 alin.(2) din Legea nr.595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.24-26, art.137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale, întocmită la Haga la 18 octombrie 1907.

PRIM-MINISTRU

Dorin RECEAN

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
Ministrul afacerilor externe

Mihail Popșoi

Ministrul Justiției

Veronica Mihailov-Moraru

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Republica Moldova aderă la Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale, întocmită la Haga la 18 octombrie 1907, cu următoarea rezervă:

„Republica Moldova nu consideră Kosovo un stat suveran și nu îl recunoaște în această calitate.

Având în vedere cele de mai sus, Republica Moldova nu se consideră legată direct sau indirect de Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale, întocmită la Haga la 18 octombrie 1907, cu privire la respectivul teritoriu.”

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Convenției menționate.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe va pregăti și va remite depozitarului instrumentul de aderare.

Art. 4. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Igor GROSU

Argumentarea oportunității aderării Republicii Moldova la Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale, semnată la Haga la 18 octombrie 1907

A. Descrierea tratatului

1. Informații generale

a) Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale a fost întocmită la Haga la 18 octombrie 1907 (în continuare - Convenția) și reprezintă o versiune revizuită a Convenției de la Haga din 1899 cu același nume. Părți la Convenție sunt 124 de state, inclusiv toate statele membre ale Uniunii Europene. Doar Republica Moldova și Bosnia și Herțegovina, de pe continentul european, nu sunt părți la Convenție.

b) Convenția este un tratat interstatual.

c) Convenția conține 97 articole, structurate în 5 titluri după cum urmează:

- Titlul I (art. 1): Despre menținerea păcii generale;
- Titlul II (art. 2 – 8): Despre bunele oficii și despre mediațiune;
- Titlul III (art. 9 – 36): Despre comisiile internaționale de anchetă;
- Titlul IV (art. 37 – 90): Despre arbitrajul internațional;
- Titlul V (art. 91 – 97): Dispoziții finale.

2. Informații privind conținutul tratatului

a) obiectul și scopul tratatului

Convenția este un tratat fundamental care stabilește principiile și procedurile pentru soluționarea pașnică a diferendelor dintre state. Scopul acesteia este de a preveni recurgerea la forță între state. Astfel, statele părți se angajează să depună toate eforturile pentru soluționarea pe cale pașnică a tuturor conflictelor (diferendelor). Principalele sale prevederi se referă la:

- Stabilirea mijloacelor pașnice de soluționare a conflictelor: Convenția recunoaște bunele oficii, medierea, concilierea, ancheta și arbitrajul exercitat prin intermediul unei Curți Permanente de Arbitraj (CPA) ca metode de rezolvare a diferendelor. De asemenea, ea încurajează statele să utilizeze aceste mijloace înainte de a recurge la forța militară.

- Încurajarea încheierii acordurilor bilaterale sau multilaterale: Prin Convenție, statele sunt chemate să încheie înțelegeri speciale pentru prevenirea sau soluționarea diferendelor internaționale, subliniindu-se necesitatea existenței unei rețele globale de colaborare și dialog.

- Rolul CPA: Această instituție, creată prin Convenția de la Haga din 1899 și consolidată prin Convenție, are menirea unui mecanism de soluționare a diferendelor internaționale prin procedura arbitrajului. CPA reprezintă un for neutru și asigură o procedură formală pentru a garanta un tratament echitabil părților implicate într-un diferend internațional.

Conform *Regulilor de arbitraj opționale ale CPA*, prin intermediul ei pot fi soluționate diferende între doua sau mai multe state, un stat și o organizație internațională, două sau mai multe organizații internaționale, un stat și o entitate privată, precum și între o organizație internațională și o entitate privată.

Pentru a deveni membru al CPA este suficient ca Republica Moldova să adere doar la Convenție. Potrivit art. 91 din Convenție, ea înlocuiește în raporturile dintre părțile ei contractante Convenția pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale din 29 iunie 1899. Astfel, Convenția reprezintă o versiune îmbunătățită și revizuită a Convenției din 1899, nefiind necesară și aderarea la aceasta din urmă.

b) tratatele în vigoare pe care este menit să le implementeze, să le amendeze sau substituie
Aderarea la Convenție nu impune modificarea sau substituirea altor tratate internaționale la care Republica Moldova este parte.

c) termenul de valabilitate, modul de încetare și prelungire a valabilității tratatului
Convenția este un tratat fără durată.

d) modul de amendare a tratatului
Modificarea și completarea acesteia poate avea loc în condițiile prevăzute de Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor din 1969.

B. Analiza de impact

1. Informații generale

Aderarea la Convenție va permite Republicii Moldova să recurgă la necesitate la mecanismele recunoscute la nivel internațional de soluționare a diferendelor, contribuind astfel la asigurarea securității ei și la stabilitatea regională. Pentru a aduce o valoare adăugată protecției integrității teritoriale a Republicii Moldova, accesul la instrumentele de soluționare pașnică a diferendelor prevăzute de Convenție se constituie într-o resursă diplomatică și juridică semnificativă. De asemenea, aderarea la Convenție va spori încrederea partenerilor internaționali și va promova o imagine a Republicii Moldova de stat angajat în menținerea păcii și securității internaționale.

Aderarea Republicii Moldova la Convenție va veni să deschidă și noi oportunități. Astfel, în calitate de stat membru al CPA, Republica Moldova va putea desemna proprii arbitri care ar putea fi selectați pentru examinarea unor cauze de arbitraj din domeniul de aplicare al Convenției. Membrii desemnați vor constitui așa-zisul „grup național”, care în conformitate cu art. 4 alin (1) din Statutul Curții Internaționale de Justiție din 26 iunie 1945, va fi în drept să propună candidați pentru funcția de judecător al Curții Internaționale de Justiție.

Aplicarea Convenției de către Republica Moldova va fi în raport cu toate statele ei părți. Totodată, ținând cont de faptul că Republica Moldova nu a recunoscut independența teritoriului Kosovo, Republica Moldova va formula o rezervă referitoare la neaplicarea Convenției în raport cu acest teritoriu.

Aderarea la Convenție nu necesită încheierea de noi tratate.

Actul fondator al CPA este Convenția de la Haga pentru reglementarea pașnică a conflictelor internaționale din 1899, însă ea a fost înlocuită și completată prin Convenție, care conține prevederi mult mai detaliate despre arbitraj și alte mecanisme de soluționare a diferendelor decât prima. Astfel, precum s-a subliniat, aderarea la Convenție este suficientă pentru ca Republica Moldova să poată participa la activitatea CPA de la Haga.

2. Aspectul politic, cultural și social

Aderarea la Convenție reprezintă o manifestare a dorinței și deschiderii statului nostru de a se alinia pe deplin la valorile și principiile dreptului internațional de soluționare a diferendelor prin mijloace pașnice. Amenințările și provocările actuale reclamă angajarea în toate mecanismele internaționale regionale și universale de soluționare pașnică a diferendelor, participarea la CPA reprezentând o modalitate de soluționare recunoscută și susținută de majoritatea statelor.

3. Aspectul economic și de mediu

Impactul economic și de mediu nu este direct detectabil. Totodată, modalitățile de soluționare pașnică a diferendelor internaționale, având menirea păstrării unui climat pașnic al raporturilor dintre state, contribuie la instaurarea unui mediu favorabil pentru dezvoltarea economică.

4. Aspectul normativ

a)-b) Convenția este compatibilă cu Constituția Republicii Moldova, legislația națională, Carta ONU, cu alte tratate în vigoare la care participă Republica Moldova și cu angajamentele asumate de statul nostru la nivel regional și universal.

c) Convenția este compatibilă cu legislația Uniunii Europene. Toate statele membre și statele candidate la aderare în UE, cu excepția Republicii Moldova și Bosniei și Herțegovinei, sunt părți la Convenție.

d) Aderarea la Convenție nu necesită modificarea sau abrogarea unor acte normative naționale. Se va reține că modalitatea arbitrajului reglementată de Convenție (*i.e.* ce vizează diferendele apărute între state ca subiecți ai dreptului internațional) este diferită de modalitatea arbitrajului privat reglementat la nivel național (*i.e.* ce vizează litigiile apărute în raporturile juridice civile, între persoane fizice și/sau juridice). Prin urmare, cele două instituții juridice sunt distincte și vizează aspecte diferite.

e) Pentru implementarea Convenției nu este necesară adoptarea de acte normative noi.

f) Nu este necesar un plan de acțiuni privind asigurarea compatibilității Convenției cu cadrul normativ național.

g) Cu ocazia aderării, Republica Moldova urmează să formuleze o rezervă privind inaplicabilitatea Convenției în relațiile cu teritoriul Kosovo.

5. Aspectul instituțional și organizatoric

Aderarea la Convenție și implementarea acesteia nu impune înființarea de structuri noi sau reorganizarea celor existente. După aderare, în conformitate cu art. 44 din Convenție, Republica Moldova urmează să desemneze cel mult patru persoane în calitate de arbitri, membri ai CPA.

6. Aspectul financiar

Aderând la Convenție, Republica Moldova urmează să achite contribuții anuale pentru bugetul CPA, care se estimează la circa 2000 de euro. Contribuțiile statelor părți servesc doar pentru acoperirea a 1/3 din necesitățile bugetare a CPA, celelalte cheltuieli fiind acoperite din serviciile pe care le prestează Curtea.

În vederea punerii în aplicare a Convenției și a onorării angajamentului financiar aferent calității de stat parte, ulterior ratificării, va fi necesară completarea Anexei nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 454/2008 privind optimizarea participării organelor centrale de specialitate ale administrației publice, precum și a altor autorități administrative centrale, la executarea angajamentelor asumate față de organizațiile internaționale.

Astfel, la punctul a) din anexă, intitulat „*Organizații internaționale/regionale (inclusiv din cadrul CSI) a căror membră este Republica Moldova, la care achitarea cotizațiilor și datoriilor este asigurată de Ministerul Finanțelor din bugetul de stat*”, va fi inserată și Curtea Permanentă de Arbitraj.

În consecință, achitarea contribuției anuale va fi asigurată de Ministerul Finanțelor din bugetul de stat, iar Ministerul Justiției va fi desemnat organul central de specialitate al administrației publice responsabil de coordonarea și implementarea angajamentelor asumate prin aderarea la această Convenție.

7. Aspectul temporar

După adoptarea legii privind aderarea Republicii Moldova la Convenție, Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Moldova va întocmi și remite depozitarului instrumentul de aderare la Convenție (în acest caz, Guvernului Regatului Țărilor de Jos).

Suspendarea aplicării Convenției nu este explicit reglementată în textul ei, dar dreptul internațional permite suspendarea unui tratat în anumite circumstanțe (*i.e.*, în condițiile Convenției de la Viena privind dreptul tratatelor din 1969).

În ceea ce privește denunțarea tratatului, art. 96 din Convenție reglementează acest proces. Astfel, un stat poate denunța Convenția printr-o notificare adresată depozitarului tratatului (Guvernului Regatului Țărilor de Jos), care va transmite ulterior o copie certificată conformă celorlalte state părți. Denunțarea va deveni efectivă după un termen de un an de la data parvenirii notificării de denunțare către depozitar.

C. Analiza oportunității aderării

a) Convenția a fost adoptată la Haga la 11 octombrie 1907 la cea de-a doua Conferință de pace de la Haga. Aderarea la Convenție îi va permite Republicii Moldova să aibă la dispoziție întregul inventar de mijloace recunoscute la nivel internațional de soluționare a diferendelor, cu posibilitatea valorificării lor în funcție de situațiile concrete. De asemenea, aderarea la actul internațional va consolida încrederea partenerilor internaționali și va promova imaginea Republicii Moldova de stat angajat în menținerea păcii și securității internaționale.

Având în vedere statutul țării noastre de stat candidat la aderare în UE, bloc puternic atașat menținerii păcii și securității internaționale, o eventuală decizie pozitivă de aderare a Republicii Moldova la Convenție ar demonstra susținerea eforturilor comunității internaționale, inclusiv a UE, de promovare a căilor pașnice de soluționare a diferendelor;

b) Pe plan internațional, Convenția a intrat în vigoare la 26 ianuarie 1910;

c) În conformitate cu Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova, Parlamentul decide asupra aderării Republicii Moldova la tratate internaționale interstatuale;

d) Dată fiind nerecunoașterea teritoriului Kosovo ca stat independent de către Republica Moldova, precum și statutul de parte la Convenție a entității respective, se consideră oportun formularea unei rezerve vizând inaplicabilitatea prevederilor acesteia în raport cu entitatea respectivă;

e) Rezerve privind aplicarea Convenției în raporturile cu teritoriul Kosovo au fost formulate de alte state părți care nu au recunoscut independența Kosovo;

f) Convenția este în vigoare pe plan internațional;

g) Convenția este fără termen de valabilitate, ea fiind încheiată pentru o durată nedeterminată.

Secretar de stat

Eduard SERBENCO